

Lars Isheden

**AUGUST PERSSON
FILOSOFEN FRÅN AVESTA**

**SAMLADE
HEMBYGDENS VISA
ORD**

En sammanställning av August Perssons korrespondens samt förklaringar till vilka personerna var, som han kontaktat.

©Lars Isheden 2017
Tryckt av AB Södermalms Snabbkopiering

Innehåll.

Förord.	5
Andersson, Ivar	8
Andersson, Jan Erik	12
Boman, Johan	14
Boman, Sven	16
Carlson, Oskar	18
Carlsson, Gustav	20
Dahlström, Albertius	22
Ericstam, Agaton	24
Eriksson, Bernhard	26
Franzén, Oskar	28
Hammarsten, Gunnar	30
Hed, Kerstin (Olsson, Hilda)	32
Jonsson, Axel Axelsson	34
Larsson, Carl i By	36
Lustig, Ernst	38
Malmqvist, Nils.	40
Olsson, Bernhard	42
Persson, August.	44
Svedberg, Arvid	48
Sylvander, Carl Wolmar	50
Wallin, Albert	54
Welin, Ragnar	56
Wiman, John	58
Zotterman, Gustav	62
Öhlander, Nils	66

Förord.

Min farfar August Persson var verksam som plåtslagare. Han var intresserad av vetenskap, historia och kultur. Under hela sitt liv sökte han svar på livets stora frågor. Han skrev till sin samtids kända personer och hoppades att de skulle ge honom de svar han sökte.

Några av min farfars brev till sin tids berömda män och kvinnor finns bevarade på offentliga arkiv. Kungliga biblioteket har följande brev i sina samlingar av handskrifter. Brevet till Selma Lagerlöf ger en inblick i hur farfar tänkte.

Författarinnan Dr. Selma Lagerlöf!

Undertecknad, som är egare till en samling handskrifter av bemärkta personligheter i in- och utlandet, beder härmed om ett litet bidrag härtill från Eder berömda penna. För ett par år sedan tillskrev jag Eder och erhöll en latinsk levnadsregel jämte Edert namn. Nu när samlingen nalkas sin fullbordan och skall inbindas råkade några blad ut för en olycka varför jag härmed vågar bedja Eder om ett nytt. Samlingen är privat och är ämnad som ett tids och kulturdokument för framtiden.

Samtidigt som jag passar tillfället tacka Edre för alla de andliga skatter som Eder rika fantasi och strålände snille skänkt det svenska folket beder jag Eder om några rader på följande pappersblad.

*Med en vördnadsfull hälsning från en enkel man av folket tecknar jag
aktningsfullt*

Aug. Persson

Farfars avsikt var att hans samling skulle bli ett tids- och kulturdokument för framtiden. Han ville förmedla en bild av vad kloka män och kvinnor ansåg om viktiga frågor i hans samtid. Jag tror att han var stolt över alla de intressanta svar han fått på sina brev. Tyvärr missuppfattade några av dessa kloka män hans begäran och sände bara sin autograf. Säkert skickade han iväg många fler brev än det som framgår av de bevarade svaren. Svaren är dock så många att de kan ge oss en tydlig bild av vad som var viktiga frågor under det tidiga 1930-talet. Farfars brevsamling rönt ett stort intresse under tiden före och efter hans död 1936. Lokalpressen i Avestatrakten skrev flera gånger om hans märkliga samling av brev.

Min avsikt med denna sammanställning av farfars efterlämnade samling är att så nära som möjligt följa hans avsikt att ge en inblick i vad hans samtid ansåg i hans tids viktiga frågor. Jag har kompletterat min farfars samling med några korta ord om de män och kvinnor, som han skrivit till. De var välkända på farfars tid, men idag behövs kanske några förklarande ord.

Här nedan följer ”Hembygdens visa ord”, som innehåller brev till min farfar från kända personer i hans hembygd under 1930-talet. I en särskild bok med ”Samtidens visa ord” finns brev som min farfar erhållit från berömda personer från 1930-talet

Lars Isheden.

55 [1935]

Färfeltarinnu Dn. Selma Lagerlöf!

Öndertacknad, som är egare till en samling
handskriften och kända pappersbladen i
in och utlandet, beder Märsed om ett litet
bidrag Märsed från Eder berömda namn.
För att jag ^{är} fredan tillkommer jag Eder och utbill
en latinisk kunnadregel jämla Ederi namn.
Nu när samlingen maktas sin fullbordad och
skall inbindas nämnde några blad ut för
en olycka varför jag Märsed vägar bedja
Eder om ett nytt. Samlingen är privat och
är ämnad som ett till och Märsed dokument
till framtiden.

Samtidigt som jag gärrar tilljället
löfva Eder för alla de snälla skatten som
Eder rita bantari och strålade snilla ständi
set samrösta folkhet beder jag Eder om några
nader på medföljande pappersblad.

Med en vördnadsfull hälsning
brån en snäll man en folkhet löfva jag
avtäningsfullt
Jug. Quersan

Augusts brev till Selma Lagerlöf i kopia från Kungliga biblioteket

Hembygdens visa ord.

1933

De personer som skrivit sina namn på dessa blad ha levat i en tid då människorna genomgingo en rad av svåra kriser – Världskriget – Rationalisering – Arbetslöshet och depression. Allt gammalt brast och föll sönder och människorna bävade i ångest under den nya tidens födslovånda. Till sina namn ha en del fogat några rader av livsvisdom eller nedpräntat en teckning.

August Persson.

Från fäder är det kommet – till söner skall det nå

A. Persson

Labor omnia vineit inprobus.

(Energiskt arbete övervinner allt.)

Vergilius Georgica

Vår tid är en kamp och strid,
en brännande, olöst fråga,
vår tid är vårtid och såningstid
med jäsande safters råga

Gripenberg

Andersson, Ivar

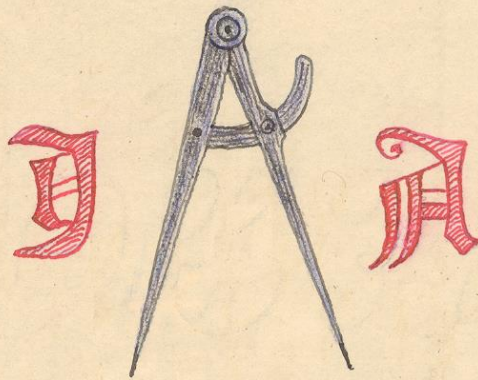
Ivar Adolf Gottfrid Andersson, född 6 november 1891 i Nacka församling, död den 3 november 1967 i Grytnäs, Avesta.

I unga år begav han sig till sjöss och arbetade en tid på Finnboda varv. Han flyttade med sina föräldrar till Grytnäs och fick anställning på Avesta järnverk. Han kom tidigt att spela en framträdande roll inom arbetarrörelsen i Grytnäs. Han var plåtslagare, pressverksarbetare, förman i pressverket, ledamot av kommunalfullmäktige, kyrkofullmäktige, pensionsnämnden och ordförande i folkskolestyrelsen, ledamot av fattigvårdsstyrelsen, styrelseledamot och sekreterare i Avesta Kooperativa Handelsförening och ordförande i Folkare konsumentförening. Han var inte en man, som genom stora ord och åthävor friar till offentligheten, han ville hellre arbeta i det tysta.

Ivar Andersson diktade:

Höj ungdom, höj din fana högt i striden.
Ditt framtidsöde göms i detta slag.
Den är förbi den lugna arbetstiden.
Och morgonrodnan bådär kampens dag!
Ännu en gång det gäller kamp mot kvalen.
Som aldrig förr vi måste framåt gå!
Sjung ungdom högt din sång om idealen.
Om unga hjärtan, som av stridslust slå.

Your Auditor

Höj ungdom, höj din fana högt i striden.
Ditt framtidsöde göms i detta slag.
Den är förbi den lugna arbetstiden.
Och morgensrodnar bidar kampens dag!
Ännu en gång det gäller kamp mot kvalen
Som aldrig förr vi måste framåt gå!
Sjung ungdom högt din sång
om idealen.

Om unga hjärtan,

som av stridslust slå

Jonas Andersson Prästensmarbetare
Kommunalbollsämning, A.P.

Andersson, Jan Erik

Jan-Erik Andersson i Hällgården, som även kallades Häll-Jan-Erik, född den 11 juni 1846 i Skräddarbo, Grytnäs, död den 10 juli 1938 i Skräddarbo, Grytnäs, spelman.

Som ung pojke fick han gå i musiklära för direktör L. G. Hedin i Säter, vilken under 1800-talets senare del utövade inflytande på musiken i angränsande socknar. En gång fick han av sin far, som var mycket sträng, arrest i en dragkistlåda en kvart, därför att han inte perfekt kunnat sin spelläxa, som bl. a. upptog en "Krok-polka". Det var hårda metoder i pedagogiken på den tiden. Han talade om äldre spelmän, som haft mera gammaldags spelsätt, drillat och krusat ut melodierna. Han var bland de första som fick lära sig noter. Förr spelade två och två spelmän lika, d. v. s. båda spelade primen eller melodin. Hans far, som sista gången spelade på bröllop 1862, hade dock de senaste åren börjat med sekundering, och sedan ökades det undan för undan med arrangerad musik.

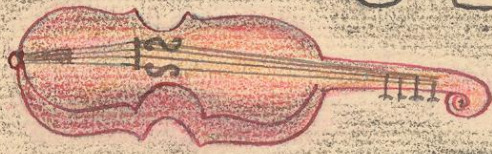
Grytnäs torde under 1930-talet ha varit den socken, som bjudit största intresset tack vare en gammal pigg och intelligent spelman. Två besök gjordes hos honom, i juli 1928 och april 1930. Han hade mjuka fingrar trots sin höga ålder. "Se, jag är alltid noga med att skydda vänstra handen för kyla", sade han. Vidare försökte han nyare melodier, boston, one-step och foxtrot. Han hade ej en enda melodi i moll, men förr hade de haft. Men när hälsingevalsen *Var det du, och Var det du?* skulle spelas, då spelade han den i H-moll. Han talade också om hagervals, som var lik andra valser, men långsammare.

En tid var han fjärdingsman. Han var mycket anlita för att sätta upp testamenten, bouppteckningar och andra juridiska uppdrag. Han var också ordförande i socken kommittén för länets gamla brandstodsbolag.

Jan-Erik Andersson diktade:

Hedra din fader och din moder på det dig må väl gå och må länge leva på jorden, vilket jag tror jag uppfyllt, spelat fiol, varit glad och tagit en Nubbe ibland.

J. E. A.

E. E. Andersson
87 år den 11 Juni 1933.
Skråttorbo.

Hedra din fader och Moder
på det du må väl gå och du
må länge leva på Jorden
virket jag tror jag uppfyllt.
Spelat Fijol, varit glad och tegit
mig en Kulle i bland

Jan Erik Andersson "Hell Jan Erik" Grytnäs.
Oungmärk - Lagmärk - Spelman och humorist -
A. G.

Boman, Johan

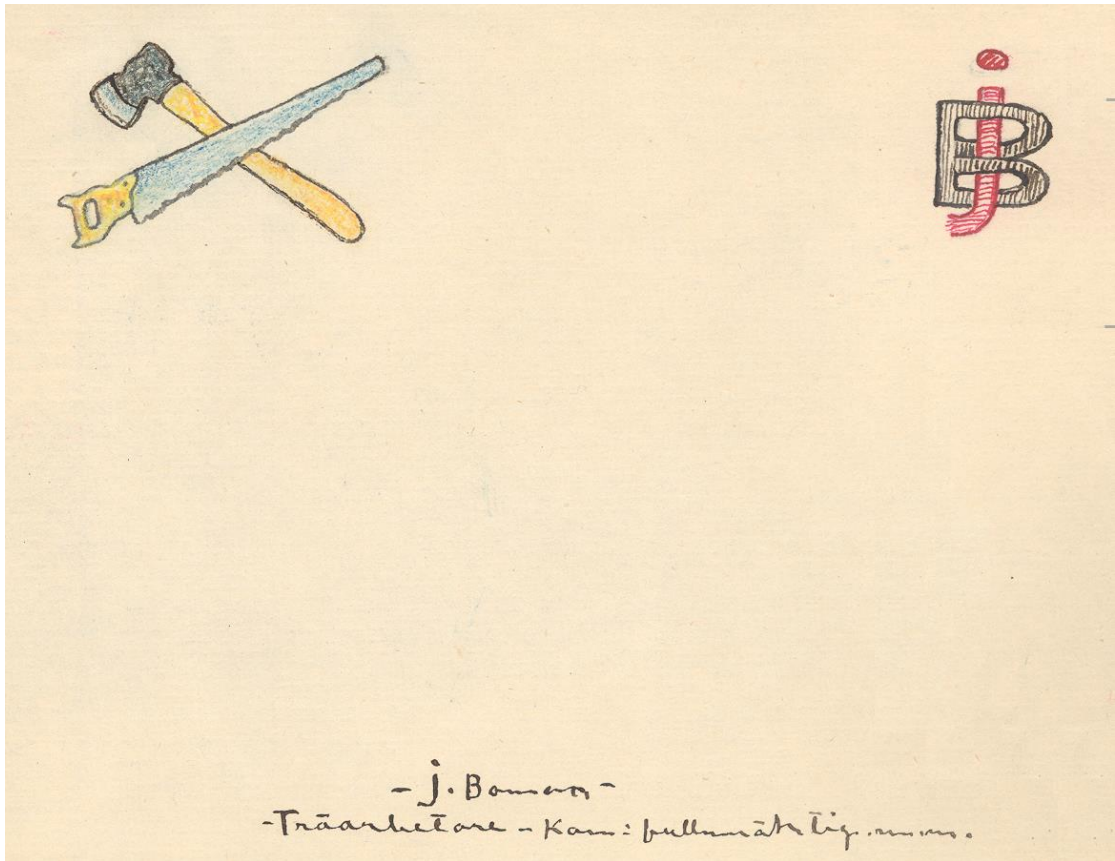

Boman, Johan, född den 28 oktober 1877 i Grytnäs, död den 28 augusti 1954 i Grytnäs, träarbetare, ivrig "samhällsomstörtare" i Östanbyn.

Han agiterade ivrigt för nykterhet och socialism. Den 16 juni 1906 fanns följande notis i Avesta Tidning: "Det går framåt! En socialdemokratisk ungdomsklubb med 18 medlemmar bildades i Östanbyn i söndags efter herr J. Bohmans föredrag på platsen". Bland "de 18" finner man namnen på flera sedermera välkända personer. Någon tid efter ungdomsklubbens tillkomst bildas en nykterhetsloge av N.O.V., som vid starten får 12 medlemmar.

Bristen på möteslokal var givetvis en hämsko, för organisationernas verksamhet, men det fanns tydligen blåögd optimism och framåtanda i de unga sinnena. Man hade lyckats få Östanby-bönderna att upplåta byns allmänning på Östanby berg, och här arbetade villiga händer under ljusa sommarkvällar så flitigt, att redan den 25 oktober 1906 kunde Grytnäs första Folkets Hus invigas. Det var en åttkantig paviljong, rymlig och varmbonad, försedd med både musikläktare och scen, och den hade dragit en kostnad av 600 kronor. Om invigningsfesten förtäljer Avesta Tidning: "Herr J. Bohman öppnade festen, och ungdomsmarschen sjöngs unisont, sedan festade man på kaffe."

Han anställdes som träarbetare vid Avesta Järnverk 1915. Han har varit kyrkofullmäktige, ledamot av skolstyrelsen och styrelsen för Folkare-Grytnäs elektriska distributionsförening. Hans begåvning och beläsenhet stod vida över genomsnittet.

Paviljongen vid Östanby berg

Boman, Sven

Sven Birger Boman, född 5 okt. 1895 i Romfartuna, Västmanlands län, död den 19 mars 1950 i Avesta, bruksarbetare, tillsyningsman för Avesta varmbadhus, riksdagsman.

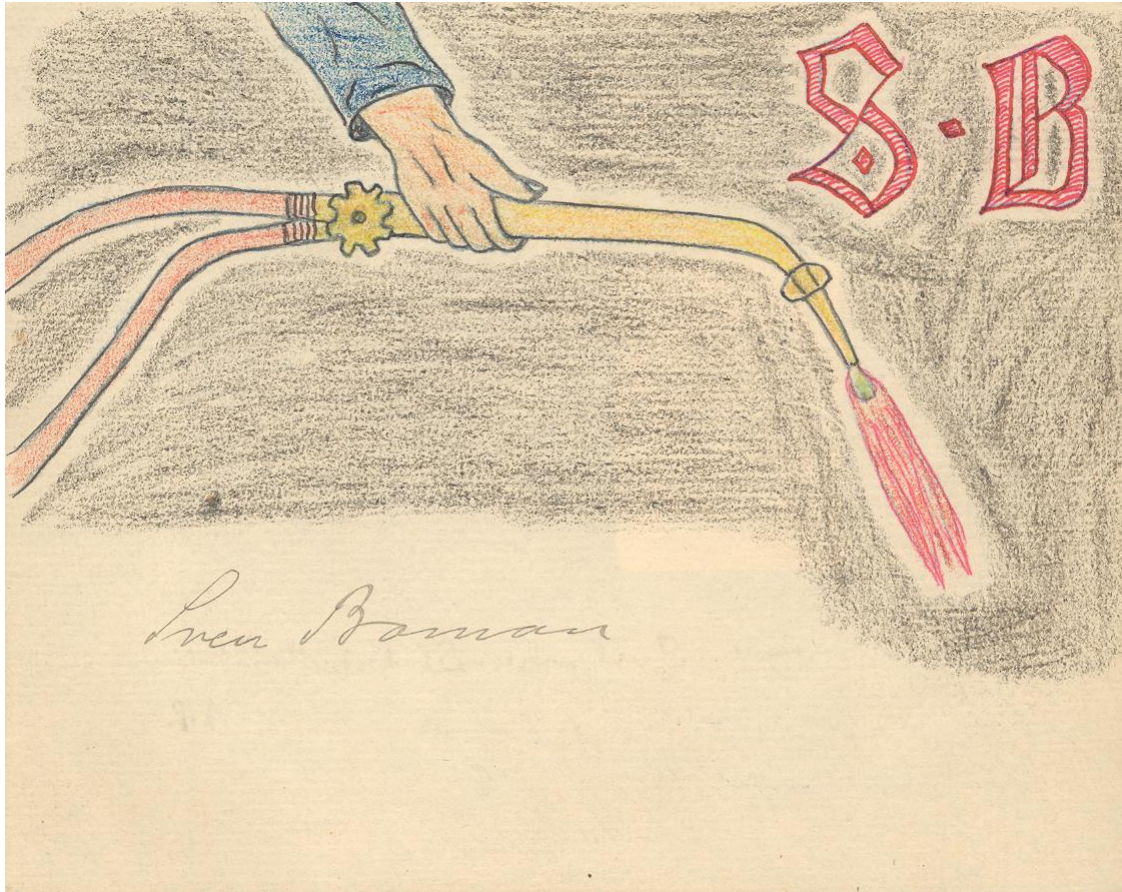
År 1924 blev han ledamot av styrelsen för Svenska Metallarbetarförbundets avdelning 123 i Avesta, 1926 ledamot av stadsfullmäktige och 1928 ordförande i drätselkammaren, ordförande i brandstyrelsen och i Avesta arbetarkommun, riksdagsman. Han var impulsiv och gjorde ofta privata funderingar utan att begära ordet, och dessa små skämtsamma, ibland syrliga men aldrig elaka kommentarer spred solsken över församlingen. Han var barndomsvän med Gunnar Hirdman. Riksdagsman i Första kammaren 1939-1950. Som riksdagsman motionerade han om arbetarskydd, lagen om kommunalval och billigare ammunition åt hemvärnsmän.

Han var ofta positiv till Axel Ax:son Johnsons verksamhet i Avesta och värnade järnverkets roll i staden. Axel Ax:son Johnson å sin sida talade om honom som sin riksdagsman.

Sven Boman skrev:

Demokratin, fördjupad i en stark känsla för förplikternas sammanhang med de medborgerliga rättigheterna, är den naturliga formen för samlevnad i en fri stat.

Demokratins förtydning i en stark känsla för förplikternas sammanhang med de medborgliga rättigheterna, är den naturliga formen för samlevnad i en fri stat.

Sven Boman Sveltsare- Stadsfullmäktigam. A.P.

Carlson, Oskar

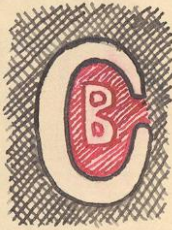
Oskar Birger Carlson, född den 13 september 1873 i Nacka, död den 27 augusti 1928 i Stockholm, ingenjör, industriman.

Han tog 1892 mogenhetsexamen i Stockholm, 1896 examen från KTH, studier vid tekniska högskolan i Charlottenburg, Berlin, 1898 anställd vid Deutsche Gold- und Silberschiedanstalt i Frankfurt am Rein där han blev chef för dess avdelning för byggande av karbidfabriker, 1900 anställd i Alby Nya Kolorat AB, Månsbo, 1904-1911 överingenjör, 1911 disponent, 1916-1921 verkställande direktör, sedan verksam som konsulterande ingenjör. Han var ledamot av Ingenjörsvetenskaps- och Lantbruksakademierna.

År 1907 tog han initiativ till bildande av ett egnahemsbolag. Den 7 januari 1908 registrerades Aktiebolaget Månsbo Egna Hem, vars första styrelse utgjordes av direktör Oscar Carlson, disponenten Emil Ekman, ingenjör Birger Carlson, kamrer Wolmar Sylvander, samt nämndemannen Per Erik Larsson i Sör-Nävde. I bolagsordningen stadgas avsikten att främja mindre bemedlade personers förvärv av bostadsegnahem inom Grytnäs och Avesta. Tillgängliga vinstmedel, sedan utdelning å aktierna (max fem procent) och avsättning till reservfond skett, användes för egnahemskoloniens trevnad och bästa. År 1914 överlämnade egnahemsbolaget tomten för Skogsbo skola med lärarbostäder som gåva till Grytnäs kommun.

År 1917 skänkte direktör Birger Carlson, vid reformationsjubileet, tomter till Grytnäs kommun för uppförande av församlingshem eller församlingslokal i Skogsbo. Samtidigt tecknade direktör Birger Carlson 600 kronor och Stockholms Superfosfatfabriks Aktiebolag 5.000 kronor till Reformationsjubileumsinsamlingen vilka belopp skulle användas för samma ändamål.

Första världskriget 1917 medförde brist på fotogen och olja speciellt för belysning. Eftersom karbidlamporna var en olustig ersättning, tog direktör Birger Carlson, initiativet till bildande av en elektrisk distributionsförening för elektrifiering av samhällena Skogsbo, Högbo och Rutbo.

Stockholms Superfosfat
Fabriks Aktiefotags
Filial Månro.

Birger Carlsson

Birger Carlsson Dir: vid Stockholms Superfosfat A.B.
Sedel vid Månro. På hans initiativ tillkom Faltkarbo
sanatorium. Månro Gularbo järnväg. Sluckhyllans
bärrörningshem. Skogshöjens egenskapsdranshåll m.m.

Af.

Carlsson, Gustav

Carlsson, Carl Gustav Wiktor, född 7 juli 1893 i Katarina, Stockholm, död den 23 oktober 1983 i Danderyd.

Han tog studentexamen i Uppsala 1912, blev civilingenjör vid KTH 1915, studerade i elektrokemi vid Massachusetts Institut of Technology i Boston samt vid elektrokemiska industri-anläggningar i USA med stipendium från Sverige-Amerika stiftelsen 1920-1921.

1925 blev han driftsingenjör vid Alby Nya Kloratfabriksaktiebolag i Månsbo. Han var fram till 1938 anställd vid Månsbo, under senare år som fabriksingenjör och fabriksföreståndare samt vissa perioder som ensam teknisk chef. Inom landstomsrörelsen i trakten gjorde han betydelsefulla insatser och var i många år ordförande i Folkare landstomsförening. Han var också sekreterare i Södra Dalarnas tekniska förening. 1938-1958 arbetade han vid Ljungaverk först som överingenjör sedan disponent.

1955 blev han ledamot av ingenjörsvetenskapsakademien. Han anlätades av FN som rådgivare i frågor om produktion av kvävegödselmedel.

Gustav Carlsson skrev:

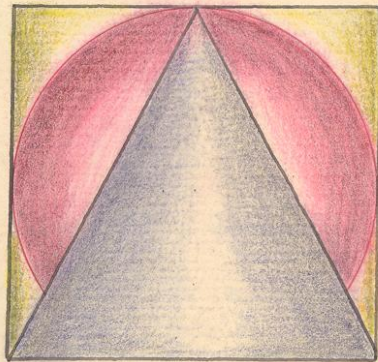
Rationalisering i betydelse bättre och ändamålsenligare produktion och distribution synes mig trots dess skenbart störande verkningar på den manuella sysselsättningsgraden, då rationaliseringen forceras möjliggöra en ofantligt snabbare förbättring av den genomsnittliga levnadsstandarden än vad endast för ett par decennier ansågs möjligt. Arbetslösheten sålunda i huvudsak orsakas av samhällsorganisationens bristande smidighet i anpassningen till.

I vilken mån förbättringen skall kunna förverkligas beror främst på individernas sinne för samarbete till det helas väl med avsevärd uppoffring av individuella önskemål, varom är vanskligt att profetera såväl nationellt som i ännu högre grad internationellt.

12/5 1933

Gustav Carlsson.

G

C

Rationalisering, i betydelse bättre och sundare
enligare produktion och distribution synes mig
vara den skenbart störande verkningar på
den manuella sysselsättningsgraden, då ra-
tionaliseringen forceras möjliggöra en
ofantligt snabbare förbättring av den gemen-
samliga levnadsstandarder än vad endast

för ett par decennier sedan skulle varit möjligt.
Arbetslösheten sålunda i huvudsak orsakad
av samhällsorganisationens bristande smid-
ighet i anpassningen t. o. m.

Forstas men förbättringen skall
kunna förverkligas först främst på
individuella sinne för samarbete till det
helas väl med överord uppföring av indi-
viduella önskemål, utom för naturligt
och profetsa såväl nationellt som
i ännu högre grad internationellt.

12/5 1933

August Carlsson

Justas Carlsson

(Präbsteringen vid Mårbo)

19

Dahlström, Albertius

Gustaf Albert Dahlström var född i Kråksmåla den 2 augusti 1873. Han emigrerade till USA år 1890. Han blev amerikansk medborgare 1890.

Under åren 1890 till 1910 befann han sig i Minnesota (Minneapolis och Saint Paul) och Illinois (Chicago och Rockford). 1900 bodde han med hustrun Ellen och dottern Martha på 3112 Wentworth Avenue i Chicago. Ellen uppges som född i Sverige i april 1877. Hon fick medborgarskap 1897.

I Chicago trycktes en bok för att varna kvinnor för honom. Boken heter Mrs. Pedersens sanningar motsvarande Dahlströms lögner.

Han startade år 1910 en svensk koloni vid Stillaquamish-floden i delstaten Washington.

Som sektledare och kvinnoförförare åtalades han och dömdes bland annat för vit slavhandel i USA. Han återkom till Stockholm hösten 1914, men rapporter om hans liv i USA kom till polisen i Stockholm. Utlänningsavdelningen registrerade honom under rubriken vit slavhandel.

Han bosatte sig 1914 i Stockholm på Klara Norra Kyrkogata. Han flyttade flera gånger: 1919 till Hissmon i Rödöns socken, 1921 till Viken i Brunflo socken, 1922 till Sala stad samt till slut 1924 till Västerhaninge socken.

Han blev känd som Dahlström, Albertius, redaktör och ansvarig utgivare för Framtidens folk, 1934 i Hedemora. Han trodde på mänsklighetens framåtskridande emot ett högre lyckligare mål, vilket människan själv kan förverkliga enligt sin naturliga instinkt och utveckling. Denna utveckling skulle ske under en ständig kamp emellan ljuset och mörkret. Han ville söka en saklig och sund kunskap, stående i harmoni med naturlagarna och bekämpa den primitiva mörka vidskepelsen, samt undvika egoismen, som blott söker den egna lyckan och utveckla den broderliga kärleken, vilken öppnar den stora famnen för att dela lyckan med sina medmänniskor. Han ville bringa upplysning i denna mänsklighetens kamp, för uppnåendet av ett bättre samhällsskick och en lyckligare samlevnad för den mänskliga familjen, särskilt berörande gudstron och religionen, där många ännu är bundna i primitiva föreställningar.

1924 bosatte han sig i Ribby i Västerhaninge söder om Stockholm. Där drev han bland annat en dansbana på somrarna. Albert gifte sig för sista gången år 1936 med Mary Ulrika Thunqvist, en kontorist från Stockholm. Han dog som hönsfarmare i Huddinge på nyårsafton 1964, 91 år gammal.

Albertius skrev till August:

Gudarna och religionerna blevo framskapade under de tider människorna voro främmande för naturvetenskapen. Religionerna äro lika lysmasken, de lyser i mörkret, men när ljuset inträder försvinner undren och prästerna ropar förgäves till folket.

Gudarne och religionerna blevo framskapade under de tider människorna voro främmande för naturvetenskapen. Religionerna äro lika Lysmasken, de lyser i mörkret, men när ljuset inträder försvinner undren och prästerna ropar förgäves till folket.

Albertus.

Albertus
Skriftställare
19.

Ericstam, Agaton

Karl Agaton Ericstam, född 29 juni 1881 i Vittinge socken, Västmanlands län, död den 4 april 1974 på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Han tog folkskollärarexamen i Uppsala 1902 samt organist och kyrkosångarexamen samma år i Strängnäs. Han var lärare i Hudiksvall, Åminskog och Lindbo innan han kom till Grytnäs 1915.

1921 deltog han som stipendiat i Folkuniversitetets sommarkurs i hembygdsforskning.

1922 motionerade han om tillsättande av nykterhetsnämnd i Grytnäs.

I Grytnäs var han överlärare 1925-1941. Han var intresserad av traktens historia och författare till *Grytnäsboken*. 1935 fick han bidrag från Längmanska kulturfonden till slutförande och tryckning av boken. Boken utkom i två delar: del 1, 1941 och del 2, 1953.

Han intresserade sig för traktens traditioner och såg till att sockendräkten åter kom till heders.

Vid restaureringen av Grytnäs kyrka bidrog han till att bevara dess medeltida prägel.

Han var en god sångare och aktiv i Södra Dalarnas sångarförbund.

Agaton Ericstam skrev:

Det största problemet i tiden är arbetslöshetsfrågan. Nutida maskinteknik omöjliggör arbete för alla. Ledande politiker ha på grund av felbedömning av situationen uttalat att normala tider med arbetsmöjligheter för alla ånyo skall komma. De ha därför förmått statsmakten bevilja medel till s. k. nödhjälpsarbeten och arbetslöshetsunderstöd. Detta kommer att skapa en statslig skuldsättning, som kommer att bli ödesdiger.

Enda medel mot arbetslösheten är ett pensioneringssystem så genomgripande, att de unga få träda in i arbetet. Avgiften uttages starkt progressivt i samband med lyftande av avlöningen. Genom denna beskattning tvingas varje människa till sparsamhet, men den tar död på arbetslösheten och möjliggör en bekymmersfri ålderdom.

Skogsbo den 11 mars 1934.

Agaton Ericstam

A.E

Det största problemet i tiden är arbetslöshetsfrågan. Nuläsa marknadsvillkor omöjliggör arbete för alla. Redande politiker ha på grund av felbedömning av situationen uttalat att normala tiden med arbetsmöjligheter för alla ånyo skall komma. De ha därför förmått statsmakten bevilja medel till s. k. nödhjälpsarbeten och arbetstillsättningslösa. Detta kommer att skapa en statslig skuldsättning, som kan bli öfverdragen.

Enda medlet mot arbetslösheten är ett pensioneringssystem

så genomgripande, att de många få träda in i arbetet. Avgiften utlagas starkt progressivt i samband med lyftande av avlöningarna. Genom denna beskattning tvings varje människa till sparsamhet, men den tar död på arbetslösheten och möjliggör en bekymmerfri älderdan.

Utgivet den 11 mars 1934.

Arvid Eriksson

Arvid Eriksson
Överlärare vid
Första
Folkskolan

Eriksson, Bernhard

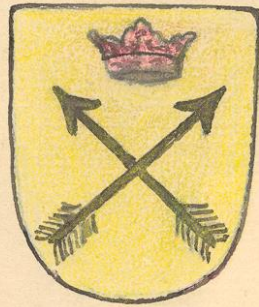

Eriksson, Bernhard, född den 19 april 1878 i Grangärde, död den 18 april 1952, smed och plåtslagare vid Grängesbergs gruvbolag.

1903-1905 handelsföreståndare, 1898 medlem i Godtemplarorden. Han var även en tid revisor i Kooperativa förbundet. Socialdemokratisk politiker, ledamot av Andra Kammaren 1906-1936, talman 1928-1932, sjöförsvarsminister 1920, socialminister 1920, landshövding i Kopparbergs län sedan 1932.

Han hör till sitt partis veteraner och har sedan 1905 varit ledamot av partistyrelsen. Som organisatör av arbetarrörelsen i Dalarna har han gjort betydande insatser. På initiativ av honom bildades Dalarnas socialdemokratiska partidistrikt på ett möte i Borlänge den 3 december 1905. I riksdagen var han uppmärksammas som talare och mycket anlitad i utskottsarbetet. Speciellt var han intresserad för sociala frågor. Han blev sedan 1937 ordförande i Socialvårds kommittén.

Under hela sin riksdagstid var han känd för sitt goda hjärta och medkännande för samhällets mindre lyckligt lottade. Han blev utnämnd till konungens troman, och kom åter att använda sin gamla agitatorsröst i riksdagen.

Benk. Eikson

B·E

Franzén, Oskar

Franzén Oskar, född den 21 november 1913 i Motala, död den 10 november 1995 i Linköping, son till plåtslagaren Frans Otto Adolfsson.

Han anställdes vid Motala verkstad 1929, ordförande i MV SDVK, Motala Verkstads Social-Demokratiska Verkstads Klubb, i Borenhult, ledamot av styrelsen för Motalaortens sparbank och för Motala stads Trafik AB, ledamot av styrelsen för Svenska metallindustriarbetarförbundets avdelning 37 i Motala 1943-1958, ledamot av styrelsen för Motala verkstads arbetarklubb, ordförande i Motala arbetarkommun, stadsfullmäktige i Motala 1955, ledamot av lantbruksnämnden. Som riksdagsman 1957-1970 intresserade han sig för yrkesskadeförsäkring, sjukpenning och semesterrätt.

Oskar Franzén skrev:

Enade vis stå
söndrade vi falla.

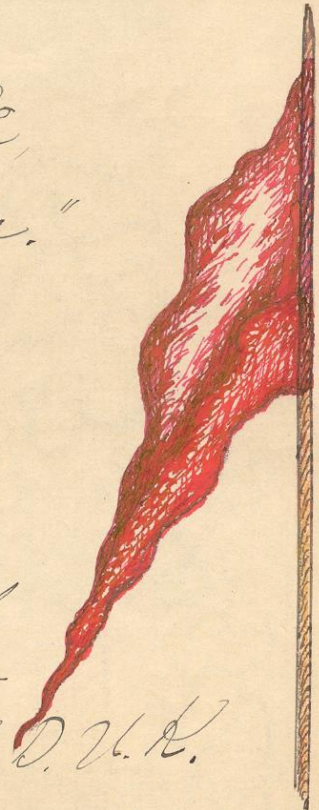
"Levade vi stå,
Söndrade vi falla."

Oskar Franzen.

Bourgeois
Motala Verkstad

---

ordf. i S. V. S. O. V. K.

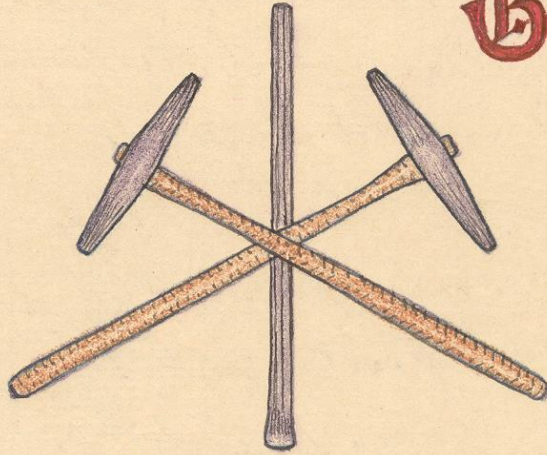
Hammarsten, Gunnar

Hammarsten, Oskar Gunnar, född den 7 maj 1897 i Surahammar, död 21 juli 1955 i Avesta, stenhuggare.

Han var byggnadsarbetare och tillhörde först syndikalisterna, men övergick sedan till socialdemokraterna. Han var ordförande i byggnadsnämnden i Avesta, vice ordförande i stadsfullmäktige, ordförande i Avesta nya Folkets Husförening, ledamot i Avesta kooperativa handelsförening och ordförande i Folkare konsumentförening.

G. H. n

G. Hammer

Hed, Kerstin (Olsson, Hilda)

Kerstin Hed, pseudonym för Olsson, Hilda född 21 maj 1890 i Hedemora, död 15 augusti 1961 i Hedemora. Diktare.

Hennes debutbok var *Från stigarna* 1913 där hon berättar om människorna vardagsmödan och ungdomsglädjen. Där fin också mycken naturlyrik, blommor och årstidernas växling. Hon berättade i boken *Kvinnor vid älven* hur hon i sin barndom kunde stå timtals vid stugknuten och se dimmolnen dra fram mot solnedgångsberget. Av hennes diktsamlingar kan nämnas *Stigarna, Vägar och Vandrare, Arv, Jord och Människor, Strömmar mot Havet* och *Bergslag*.

År 1955 tilldelades författarinnan Kerstin Hed *Illis Quorum*, den förnämligaste kulturutmärkelse som utdelas i vårt land. Det heter i insignierna för denna medalj att den ges "åt den vilkas gärningar förtjäna det." Det behöver väl inte sägas, att aldrig så förnäma utmärkelser och litteraturpris inte kan ändra vad författaren ger med sin konst. Verken, dikten, är desamma som förut. Men utmärkelsen har den betydelsen att författarens verk förs fram i blickfånget, gör oss påmind och medvetna, om det värde som finns i diktarens budskap.

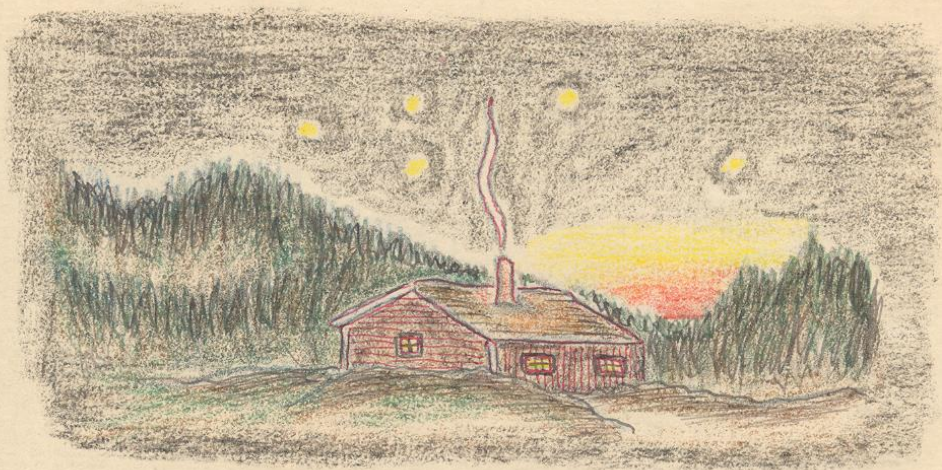
Kerstin Hed gav sin egen dikt:

Egen väg.

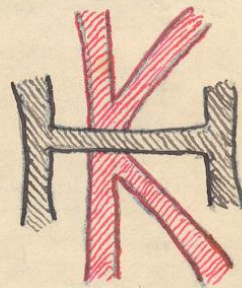
Gläds åt skörden på eget gårde
synes den aldrig så ringa än!
Pröva dig själv och känn ditt värde,
bygg ej på pris eller tadel, vän!
Människogunst är en köl som vänder
redlös dit vinden yr
tag ditt öde i egna händer
tro på din Gud och styr!

Värde, som livet har bäst och renast
sällan en lysande stämpel fått;
mycket som glimmar, är slagg alenast
döm icke allt efter ytan blott!
Livets kval eller livets lycka
bär du i eget bröst.

Frörstins Hed.

Egen väg.

Glads² åt skörden på eget gärd²,
synes den aldrig så ringa an!
Prova dig själv och känn ditt värde,
bygg ej på grus eller tadel, vörn!
Människogunst är en köl som vand²er
redlös dit vinder² ge -
tag ditt öde i egna händer²
tro på din Gud - och styr!²

Värde, som livet tar bäst och mest
sällan en lysande stämpel fått;
mycket som glimmar, är slaggallt -
döm inte allt efter ytans blott!
Människor tala och tro och lycka -
följ blott samvetets köst!²
Livets köst eller livets lycka
tar du i eget bröst.

Frörstins Hed.
Samlingskvällen - Skald. kl.
A.P.

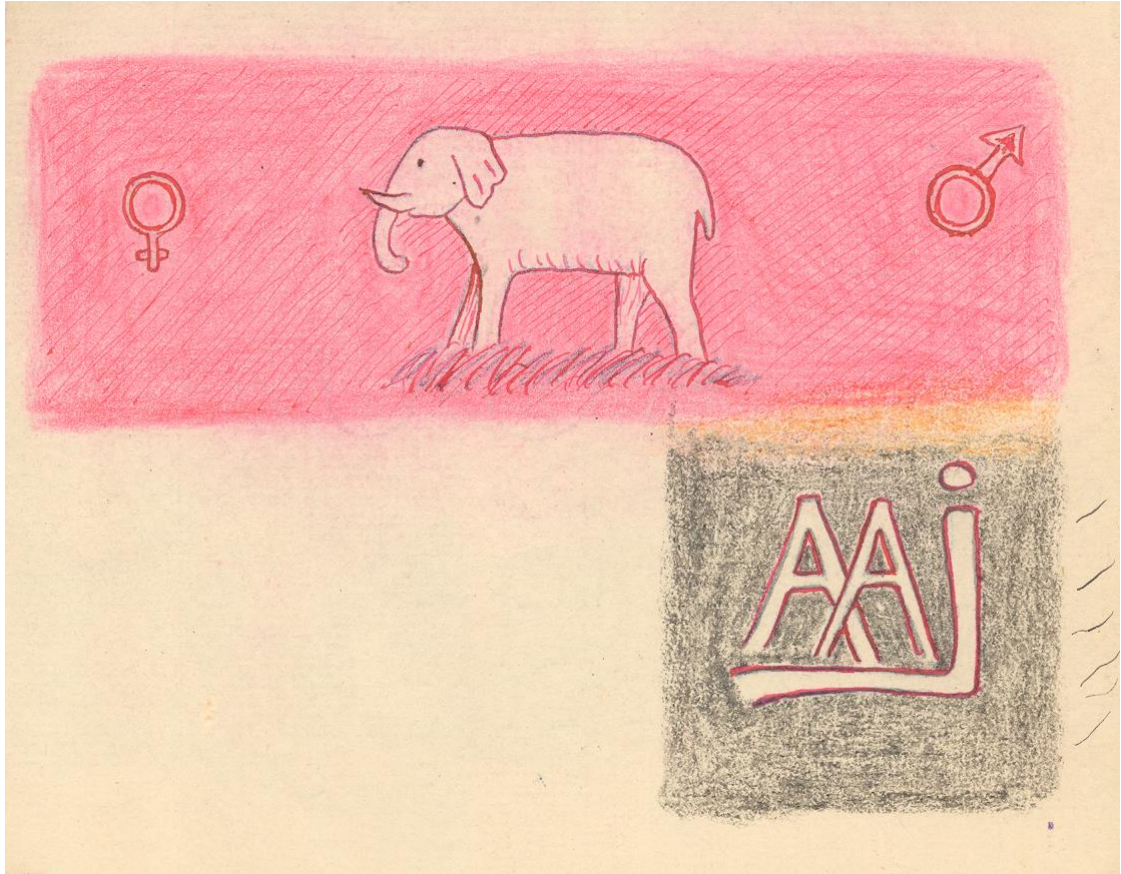
Jonsson, Axel Axelsson

Johnson, Axel Axelsson, född den 25 juli 1876 i Stockholm, död den 5 augusti 1958 på Röda korsets sjukhem i Stockholm, skeppsredare och industriman, son till Axel Johnson.

Han blev chef för Johnsonkoncernen 1910, liksom för Rederi AB Nordstjernen och Avesta Jernverks AB, generalkonsul för Thailand 1911, teknologie hedersdoktor 1944 Han utvidgade rederirörelsen avsevärt och knöt flera stora industrier till koncernen, som därigenom blev en av Sveriges största familjebolag, Johnson & Co.

Han donerade stora summor till forskning och kultur, bl.a. till ett svenskt sjömanshem, Axel Johnsons Minne, i Buenos Aires. Han uppförde 1928 i Nynäshamn Sveriges första oljeraffinaderi. Han avsatte i Avesta ett stort område för en visentpark. Han gjorde stora insatser för Avestas utveckling och kallades *Kungen av Avesta*, och hans byst restes i staden. Han var vid sin död Sveriges rikaste man.

Larsson, Carl i By

Carl Larsson i By, född 25 juli 1877 i By socken, Dalarna, död 9 augusti 1948, var lantbrukare, författare och hembygdsforskare.

Han nådde sent fram till ordnade studier. Det avgörande för hans vägval var en vinterkurs på Fornby folkhögskola 1903-04 och godtemplararbetet i hembygden.

Från 1905 inspirerades han av ungdomsmötena på IOGT och blev rörelsens främste skald genom de taktfasta dikterna i boken *By och bonde* 1906. Hans dikter föredrogs eller sjöngs vid sommarmötena och vintertingen, vid festerna och på folkhögskolorna. Vätkänd blev *Dalarnes ungdomsmarsch* med sin revelj: "Nu är tid sätta stora klara klockor i gång".

Han stannade i sitt hem i Skaffarbo på mark från fädernegården. Förtrogenhet med livets realiteter i bondens värld kom att bli avgörande för honom som diktare.

1909 blev han medarbetare i Vestmanlands län tidning. Han deltog i grundandet 1913 av Odlareförbundet, tillhörde dess styrelse 1913-14 och medverkade i dess tidning *Odlaren*.

I sina noveller som han nådde längst som människo- och samhällsskildrare. Genombrottet kom med *Bergsmanshistorier*, del 1 och 2, 1915-1918, där han levandegör Dalabergslagens historia i en folklig och muntlig berättartradition.

Det visar självbiografiska uppsats *Öde år, sen vår*. Han var engagerad i godtemplarna och skrev 1916 romanen *Logen 5455 Morgonvind av IOGT*, som handlar om en liten nykterhetsförenings framgångar och misslyckanden. Han insåg att det märkliga med logearbetet var dess karaktär av ideell massrörelse, utan ledare ur högre samhällsskikt. Man satte själv upp målen för sin verksamhet och de var avsedda att gagna hela folket.

Karl Johan Malkus, En mördares dagbok 1918 speglas krigets vansinne i ett vanligt människoliv. *Kristi återkomst* 1924 berättar om vad människorna skulle göra med Kristus om denne återvände till jorden.

Han skrev sju novellsamlingar med realistiska skildringar: *Sockenbor* 1923 och *Erik Andersson och andra bönder* 1944. Han skildrade brytningen mellan bondesamhället och industrialismen. Han förde kraftfullt landsbygdens talan. Som hembygdsforskare skrev han *En dalasockens historia*, som är en kulturhistorisk beskrivning av By i Folkare härad del 1 och 2, 1920-1939.

Han upptäckte att gammelgårdarna ofta blev stående övergivna. Han ville kultivera nutiden och inte bara konservera forntiden. Som ålderman 1924 i By sockengille uppförde han en hembygdsgård i By som utformades för museala funktioner men också för att bli samlingsplats för bygdens folk.

Carl Larsson i By
10/1 33

Carl Larsson i By.
Banderwald. A.P.

Lustig, Ernst

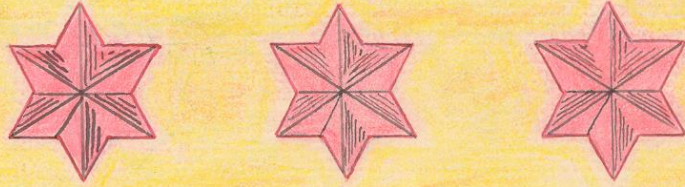
Lustig Ernst Sigfrid Valentin, född 15 febr. 1881 i Delsbo, död 7 maj 1957, ingenjör, direktör.

Han studerade vid Gävle högre allmänna läroverk, 1901 tog han ingenjörsexamen vid Örebro tekniska elementarskola. 1901-1902 anställd som kemist vid Söderfors bruk 1902-1904 vid Gysinge bruk. Senare anställd hos ingenjör Kjellin för uppförande av hans elektriska motståndsrums och var i denna egenskap sysselsatt på olika platser i Europa. 1913-1914 var han chef för Ranens zinkverk i Norge. 1915-1918 anställdes han av Svenska tändsticksbolaget som ledare för dess kemiska fabriker i Trollhättan: Elektrolytiska AB Trollhättan, AB Kemisk och Elektrokemisk Produktion, Trollhättan. 1923 Verkställande direktör och ledamot i styrelsen för Alby Nya Kloratfabriks AB, Månsbo, Avesta och Månsbo Järnvägs AB.

Ernst Lustig diktade:

Stjärnorna komma och gå
kraften och ljuset bestå.

E. L.

A. E. L. - 3

E. Lurij

Stjärnorna Kourna och gå
Kraften och Guset bestå.

E. Lurij
Direktör vid Allg. Myg
Ch. Lurij A. B.
-49-

Malmqvist, Nils.

Malmqvist, Nils Erik Jakob föddes 23 december 1896 i Växjö och dog den 20 november 1983 i Avesta. Han blev 86 år gammal.

Malmqvist avlade folkskollärorexamen i Växjö 1920. Sin första plats fick han i Grönvallens skola i Grytnäs. Efter ett år kom han till Skogsbo skola, där han tjänstgjorde fram till sin pensionering.

Erik Malmqvist var en stöttepelare inom arbetarrörelsen och det kommunala livet i Grytnäs kommun. Redan i ungdomen anslöt han sig till den socialdemokratiska rörelsen, där han så småningom blev tongivande med uppdraget som kommunalfullmäktiges ordförande. Hans skicklighet och arbetsförmåga gjorde honom vida känd. Han hade många uppdrag och ledamotsposter: kyrko- och skolrådet, kommunalnämnden, fattigvården och barnavården. De sociala frågorna intresserade honom mycket. Han var även en av initiativtagarna till byggandet av ålderdomshemmet i Skogsbo.

Malmqvist var mycket idrottsintresserad och hade ett 10-årigt ordförandeskap i Rembo idrottsklubb. Skolidrotten i Skogsbo låg honom även varmt om hjärtat.

Malmqvist tillfredsställde sitt skaparlynnne med litterära intressen och framträdde bland annat som tolkare av Dan Andersson. Han forskade också i Karlfeldts rötter. Malmqvist sammanställde tillsammans med fotografen Harry Stål flera bildserier om Grytnäs och dess historia.

Kulturartiklar har Malmqvist förärat Avesta Tidning med under många år. 1976 fick Malmqvist motta Branting-medaljen. Detta skedde i samband med Malmqvists 80-årsdag. Hans enkla, anspråkslösa sätt, vinnande naturlighet, och okonstlade framträdande både som politiker, lärare och människa, gjorde honom högt uppskattad i alla samhällslager.

Han skrev flera gånger i lokalpressen artiklar om min farfar August Persson.

Erik Malmqvist gav en strof.

Det kom till min hydda en god filosof
och bad mig att skriva mitt namn och en strof.

Jag aldrig så ”stor” mej förut har känt
bredvid Albert Engström i egen pränt!
O, broder, min tanke så ringa då hör,
när höstkvällens lindblad marken beströr.
Likt höstbladen en gång vi alla skall dö,
fast tiderna växlar som sommar och snö.
Men att leva bland barn är en lycklig lott,
jag tackar försynen, att den jag fått.
Om hela vårt liv vi som barn kunde gå,
hur ädel och ljus vore världen väl då!

Och nu i din samling – det härefter vet-
du ock har ett arf av en mindre profet!

15/10-33.

Ellenqvist

Enrik Melander. Föreläsning.

Det kom till minn hytta en god filosof
och bad mej att skriva min namn och en skrif.
Jag uttryck så "st" mej förut har känd
budsvid Robert Engström i egen pränt!
O, broder, min tankar så ringa på här,
när höstkvällen lindblad marken bestär.
Rikt höstbladen en gång vi alla skall dö,
fast tigrerna värlar sin sommar och grå.
Men att leva bland bar är en lyshlig lott,
jag tackar försynen, ända jag fått.
Om hela vårt liv vi som bar kunde gå,
hur ädel och gus vare världen ej då!

Och nu i din samling - dit härfte vet-
du ock har ett ord av en mindre profet!

1570-33.

Olsson, Bernhard

Olsson Johan Bernhard, född 9 juli 1883 i Spisbo, By, död den 22 mars 1959 i Avesta, först järnbruksarbetare i Sandviken.

Studier vid Brunnsvik, några års trädgårdspraktik i Olsbacka, Strängnäs och Hagelsnäs, Vika socken, kom han 1915 till Avesta och blev anställd hos trädgårdsdirektör Abelin i Älvbäcken för att anlägga trädgården vid Strömsnäs. År 1916 blev han anställd av generalkonsuln Johnson som trädgårdsmästare för Avesta Herrgård. Han hade den sysslan till sin pensionering.

Han hade flera kommunala uppdrag, ledamot i stadsfullmäktige skolstyrelsen och kyrkofullmäktige. Han ägnade sig också åt bildningsverksamhet inom ABF och blev senare först kassör och sedan ordförande i folkpensionärsföreningen. Han har även deltagit inom Godtemplarordens arbete och erhållit dess 25-års diplom.

Johan Bernhard Olsson citerade följande rader:

Framtiden består av ögonblick som vart och ett har ett budskap och sin lärdom att bringa och för att kunna urskilja innebörden i dessa ögonblick måste vi fördomsfritt gå dem till mötes, ödmjukt men utan bävan.

Varje ögonblick har sitt frö att nedlägga i vårt hjärtas åker. Vi ha att tillse, att denna åker, ej är tillfrusen eller övervuxen med ogräs. Ty ogräset, framför allt annat, suger kraft ur åkern, en kraft, som det är oklokt att slösa bort.

Christian Lambek i Personlig Kultur.

Bellsau

B. D.

"Framtiden består av ögonblick,
som vart och ett har sitt budskap och
sin lärdom att bringa och för att
kunna urskilja innebörden i dessa ögon-
blick måste vi fördomsfritt gå dem till
mötes, ödmjukt men utan blygdsel. -

Varje ögonblick har sitt för att
nedlägga i vårt hjärtas åker. Vi ha
att tillse, att denna åker ej är till-
frusen eller överöversen med ogräs.
"By opränt, frampis, allt annat, sugre kraft
ur åkern, en tekt, som det är obekant att
lösa bort." (Humboldt, Ferussby Kultur)

Reinhard Olsson: Fröjdjansmålarne.
A.P.

Persson, August.

Johan August Persson, född 1882-11-03 i Grangärde socken, död 1936-06-06 i Skogsbo, Grytnäs socken.

Under hela sitt arbetsliv arbetade han som plåtslagare på Alby Klorat i Månsbo. Han hade flera fackliga och kommunala uppdrag. På Grytnäs kommunalbibliotek var han känd som den flitigaste låntagaren. Hans stora intresse var att söka svar på de stora frågorna i livet genom att studera diktare, tänkare och filosofer. Han skrev också till många av hans samtids kända personer. Många av dem gav honom intressanta svar på hans frågor.

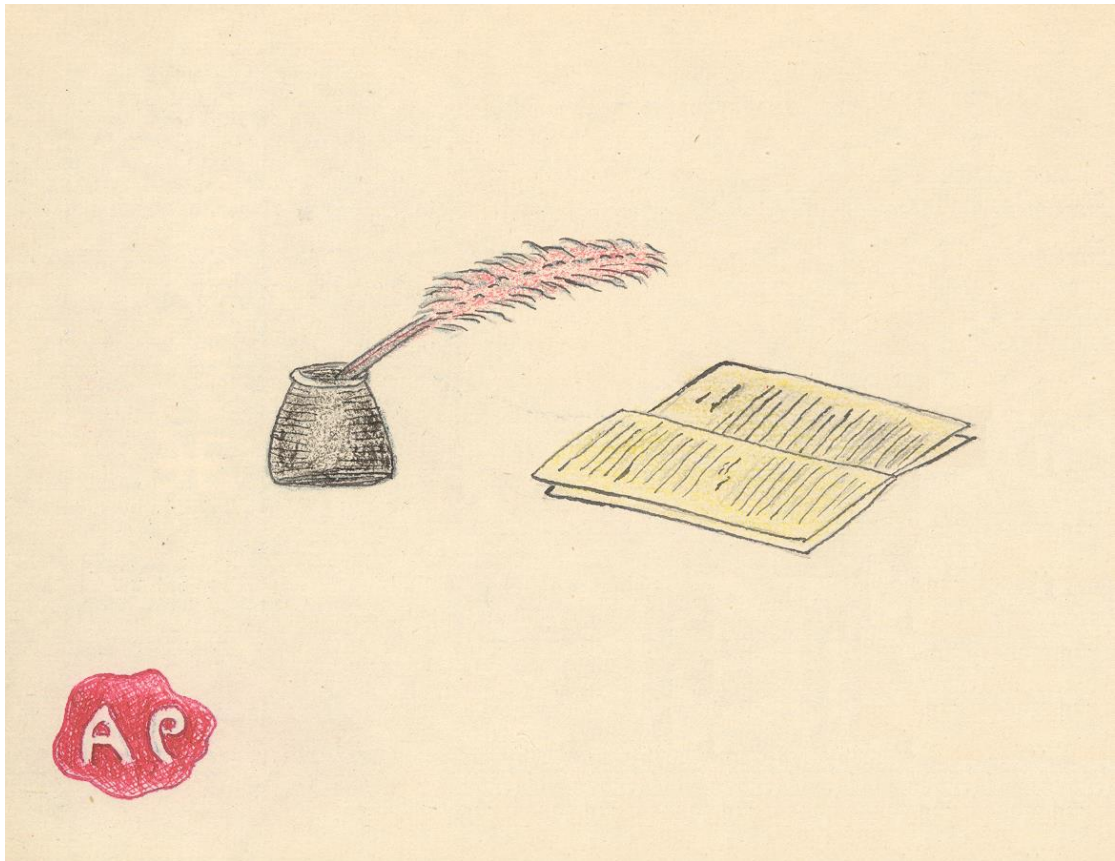
Augusts citerade följande rader, som även står på hans gravsten vid Grytnäs kyrka:

*Ur nattomhöllda tider emot ett mål fördolt för dig
o mänsklighet du skrider i sekler fram din ökenstig*

V. Rydberg

August Perssons handskrivna rader lyder:

Det finns mycket underbart, men det underbaraste är människan. Och dock, hur liten är hon icke? Hur famlande äro icke hennes svaga försök, att komma till klarhet och ljus beträffande sig själv och den omgivande skapelsen? Som ett spån på ett upprört hav kastas hon omkring utan skönjbart mål, utan en fast punkt att kasta ankrar vid. Ett rov för dunkla makters spel han hon mycket svårt att kämpa sig fram och utveckla sin personlighet. Född med många generationers trollbundna tvångsföreställningar, avlagrade som arvsenheter i sitt blod, är hon redan från moderlivet klavbunden och ofri. Och när hon redan skall börja lära, då får hon till livs en världsåskådning som låser fast hennes själ vid materialismens tjuderpåle. En vetenskap som, även där den vill gälla för att vara exakt, är på glid hit och dit, och en mytologi som i många stycken tycks vara hopkommen på ett dårhus. Endast så småningom lär hon sig inse hur litet hon vet, hur litet alla veta. Och då hon, likt Noaks duva, icke finner något fäste, icke finner någon fast punkt för anden att bygga på, då far hon tillbaka in i arken, lika med det så kallade kultursamhället, där hon i slö resignation kan skrubba sig mot de andra fåna, idissla andras tankar och tillfredsställa sina animaliska begär efter mat, dryck och konsumgånge, samt kela och pyssla med det egna jaget.

En nattomhöljda tiden emal ett mål fjärdatt för dig
○ mänsklighet du strider i sekler fram din
älskling -

W. Rydberg

Du finner mycket underbart, men det under-
baraste är människans. Och dock, hur liten är
han iske? Hur bandande äro iske hennes
svaga berättelser, all denna till blarhet och ljus
beträffande sig själva och den omgivande sken-
gelren? Som ett språn på ett upprätt hvar
mestlas hon omkring utan skönhet och
utan enbart grund till mestla omkärvid.
Ett nor bör dubbla maktens sygel har hon

mycket svårt - att känna sig bra och
utveckla sin personlighet. Född med
många generationers tvångsbunden
ställningar, utlagrade som arvsentelar i sitt
blod, är han redan från moderlivet tvångs-
bunden och öfri. Och när han redan skall
börja lära, då bär han sig till lius en världs-
ärskådning som läses bort hennes själ
vid materialismens ljuderylle. En veten-
skap som, även där den vill gälla bär att
vara exakt, är på glid hit och dit, och
en mytologi som i många ställen tycks
vara kaptenen på ett därtus. Endast

så småningom lär han sig inatt hur litet
han vet, hur litet alla andra veta. Och då
han, litet Noaks -dona, icke finner något
bättre, icke finner någon bort punkt bär anden
att bygga på, - då bär han tillbakka in i arken,
liksom det så kallade Muller-samhället, där
han i slö resignation bär bär skratta sig
mot de andra bär, idierla andras tankar
och tillfredställa sina animaliska begär
efters mat, dryck och brävsamgånge, samt
bela och pyssla med det egna jaget.

Svedberg, Arvid

Arvid Vilhelm Svedberg, född 13 december 1865 i Kyrkefalla församling, Skaraborgs län, död den 13 augusti 1950 i Avesta, rektor.

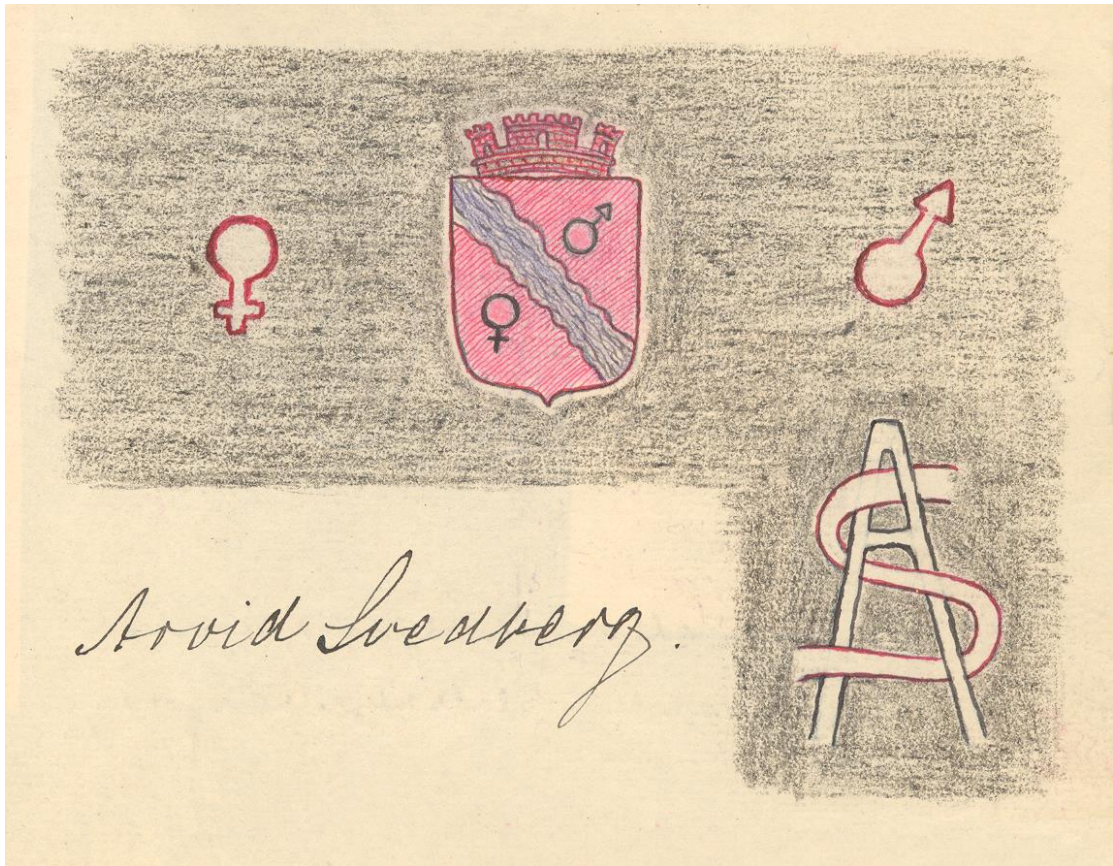
Han tog studentexamen vid Karolinska läroverket i Örebro. 1889 teol. fil. examen vid Uppsala universitet. Han var en vältalare och en god sångare och aktiv i Södra Dalarnas sångarförbund. 1893-1900 var han med i Orfeii Drängar, åkte med dem till Finland Ryssland, Tyskland och Frankrike. 1901 kom han till Avesta. Han blev lärare och föreståndare vid samrealskolan. 1912 blev han lärare och rektor vid kommunala mellanskolan i Avesta. 1919 var han Avesta kommunalstämmas ordföranden och 1922 ordförande i stadsstyrelsen. 1931 avgick han med pension.

Han var general för Svenska flaggans dag, stödde Majblommans verksamhet och var ordförande i Avesta stads jubileumskommitté. Han grundade det kommunala biblioteket och var ordförande i föreläsningsföreningen var Stadsstyrelsens ordförande, medlem av kyrkofullmäktige, kyrkorådet och folkskolestyrelsen, ordförande i styrelsen för Avesta kommunbibliotek. Deltog i Folkarekören och Södra Dalarnas sångarförbund.

Arvid Svedberg skrev orden:

Ett samhälles bestånd och framtid beror på individernas inbördes ansvarskänsla.

Arvid Svedberg.

ett samhälls bestånd och
framtid beror på indivi-
dernas inbördes ansvarskänsla.

Arvid Svedberg Rektor vid Auerle
Sam-Realhögskola - Stadsstyrelsens ord-
förande an m. A.P.

Sylvander, Carl Wolmar

Wolmar Sylvander, född 16 juni 1875 i Kristinehamn, död den 5 september 1969 i Skogsbo, Avesta.

Han studerade på läroverk i Stockholm. Kontorsanställningar vid Österby bruk och Fagersta bruk. 1906 vid Månsbo bruk. Genom sin stora praktiska erfarenhet och representativa egenskaper har han tagits i anspråk för en mängd allmänna uppdrag. Han var ledamot av kommunalnämnden och fattigvårdsstyrelsen, kronoombud i taxeringsnämnden, kommunalfullmäktiges ordförande, ledamot av länets prövningsnämnd, vice ordförande i Folkare härads vägstyrelse och kommunalstämmans ordförande, Bruksförvaltare vid Alby Nya Kloratfabriksaktiebolag i Månsbo, ledamot i lokalstyrelsen för Upplands Enskilda Bank.

Den 18 augusti 1917 bildades Skogsbo-Högbo-Rutbo Elektriska Distributionsförening Bruksförvaltare Carl Wolmar Sylvander valdes Månsbo till styrelseordförande. Föreningen registrerades den 31 augusti 1917 och beviljades koncession den 1 mars 1918. Den fick ett 20-årigt kontrakt med Vattenfallsstyrelsen. Ledningarna drogs omedelbart och ström kunde påsläppas redan den 4 november samma år. Antalet medlemmar vid 1917 års slut var 79 st. som tecknat 514 andelar. Vid 1943 års slut utgjorde andelarna 1483. Anläggningsskapitalet erhöles genom att Stockholms Superfosfat Fabriks A-B lämnade ett femårigt räntefritt lån å halva anläggningkostnaden. Resten upplånades i bank mot hypotek av garantiförbindelser från andelsägarna med in-teckningsrätt i resp. fastigheter. Den 24 april 1937 beslöts, att ställa frågan om gatubelysning i samhällena på framtiden. Först den 28 april 1944 beslöt föreningen dock anordna detta i samhällena Skogsbo, Högbo, Rutbo och till hösten samma år var detta verstillt. 1951 övertogs distributionsföreningens verksamhet av Älvkarleby Kraftverk, Västerås.

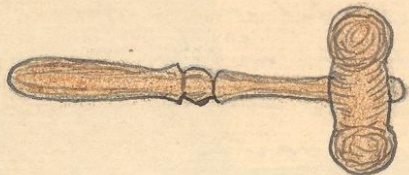
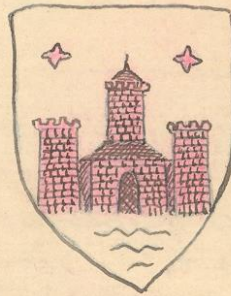
Wolmar Sylvander skrev:

När man skådar ut öfver verlden, gripes man av fasa öfver hur splittrad och olycklig den ter sig. Klasshat, diplomatiskt ränksmideri, bolsjevikiska och facistiska minoriteters diktatur och terror. Dock torde det vara ofrånkomligt att det goda i verlden är det onda oändligt öfverlägset, om det än slumrar. Jag tror att en ny lyckligare verld måste byggas om från grunden, från den gamla kulturens fasta grund, från hemmet och kommunen ut av förnögdhet i demokratisk anda. Med särskild förbön för Grytnäs socken instämmer jag med Erik Axel Karlfeldt:

*Och den som kan öppna med fromhet sin mund
och bedja en bön af stt hjärtas grund,
han må väl önska:*

*Gif alla dem som vid älfvarna bo
förnöjsam ro,
lät landet grönska,
men fyll det främst med mandom och tro.*

H. S.

Hylwander.

När man skäddar ut öfver världen
gripes man af fasa öfver hur splittrad
och olycklig den ter sig. Klasshat, rashat,
diplomatiskt räknsnideri, bolsjevikiska
och fascistiska minoritetens diklater och
terror. — Dock fördr det vara ofruktligt,
att det goda i världen är det onda såändligt
öfverhugget, om det än elmnar. — Jag tror
att en ny lyckligare värld måste byggas om
från grunden, från den gamla kultarens
fasta grund, från herrnätet och konnansen
utan föregång i demokratisk anda.

Med särskild förbön för Grynäs socken
instämmer jag med biskop Axel Karfeldt:

" Och den som kan öppna med framhet sin mund
och bedja en bön af sitt hjärtas grund,
kan må väl önska:
Gif alla dem som vid alfrarna
förröjsam re, önska,
lat handet grönska,
men fyll det prämsö med mandom och tes. "

Valmas Sylinder
Kam: bull: mät: ardförant
Förvalares vid
Månstas
h.p.

14/5 33.

Wallin, Albert

Viktor Albert Wallin, född 7 jan. 1888 i Hällefors, Örebro län, död den 9 januari 1978 i Trollhättan.

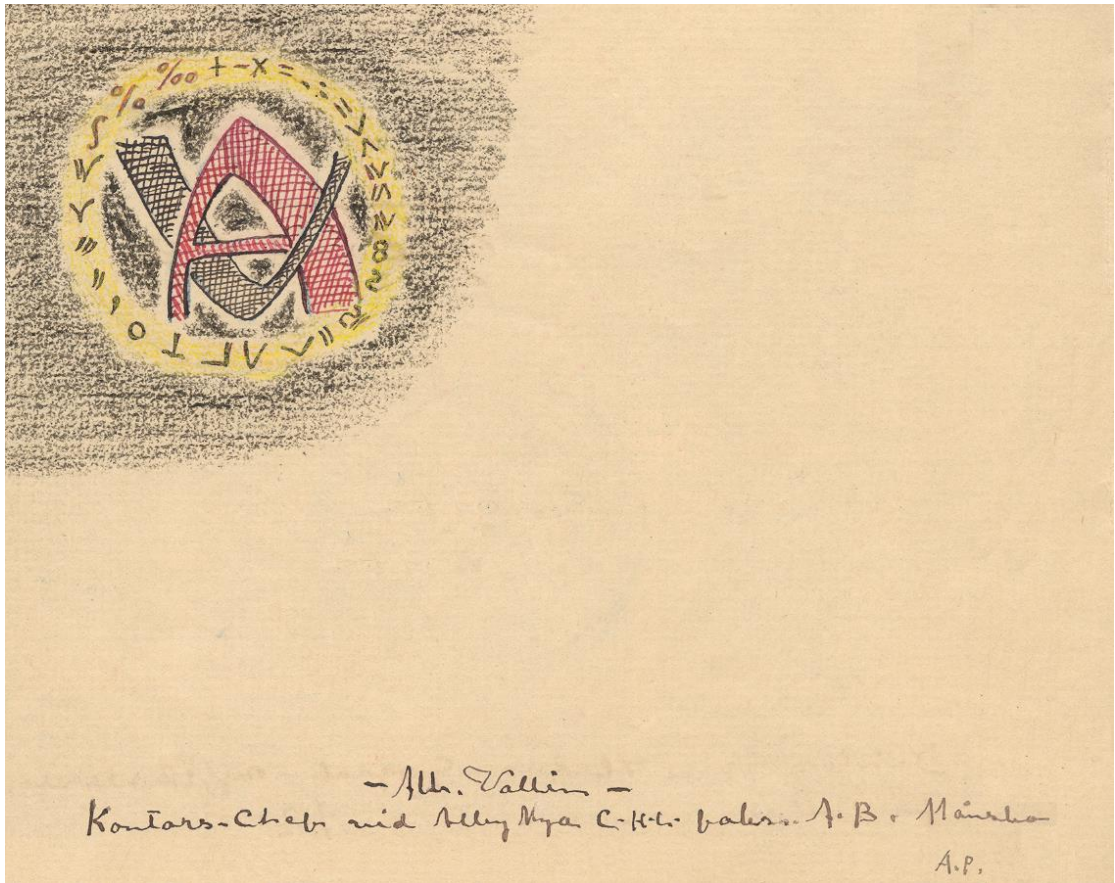
Han studerade vid Tekniska skolan i Stockholm, 1909 anställd vid Vattenfallsstyrelsens byggnadsarbeten i Trollhättan, 1916 kamrer vid AB Hamilton & Hansells kloratfabrik i Trollhättan. 1925 kontorschef vid Alby Nya Kloratfabriksaktiebolag. Ordförande i valnämnden, byggnadsnämnden, biblioteksstyrelsen, hushållssällskapets krets och vattenverksstyrelsen, kyrkofullmäktig, ledamot av kyrkorådet, revisor för kommunen, ledamot av arbetslöshetskommittén, medlem i Tempelriddarorden, Folkärnakören och Grytnäs kyrkokör.

Viktor Albert Wallin skrev:

Vår tid är en brytningstid, världskrig och tekniska uppfinningar hava i stor utsträckning omvärderat och omskapat världsbilden. Makter i olika former gör sig bred. Ingen makt finnes utan att något undertryckes. I det kaos som vi bevittnade, sågo vi maktens innehavare glömma en icke alldeles oviktig detalj, människan. Vad var den senaste världskrisen annat än människans revolt mot dess största fiender: penningen och tekniken för teknikens egen skull. När kapitalet, tekniken och organisationen av stater och samhällen bli samordnade, så att förändringarna vidtages för människans skull, då är utvecklingen inne på rätt bana.

Men missnöje kommer alltid att finnas, ty missnöje är all utvecklings hävstång.

Månsbo den 23 dec 1935. Albert Wallin.

Vår tid är ^{en} brytningstid, världsterig och tekniska uppfinningar hava i stor utsträckning omvärderat och omkapat världsbilden. Makten i olika former gör dig bred. Ingen makt finnes utan att något undertryckes. I det kaos som vi bevittnade, sågo vi maktens innehavare glömma en icke alldeles oviktig detalj, människan. Vad var den småste världskrisen annat än människans revolt mot dess största fiendet: penningen och tekniken för teknikers egen skull. När kapitalet, tekniken och organisationen av staten och samhället bli samordnade, så att förändringarna villägas för människans skull, då är utvecklingen inne på rätt bana.

Men missnöje kommer alltid att finnas,
ty missnöje är all utvecklings hävstång.

Mäntola den 23 Dec 1935
Alfr. Vallin

Welin, Ragnar

Welin, Ragnar, född den 10 oktober 1887 i Västerås, död den 31 januari 1938 i Gagnef, kyrkoherde.

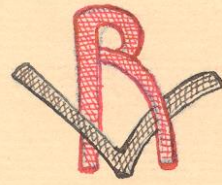
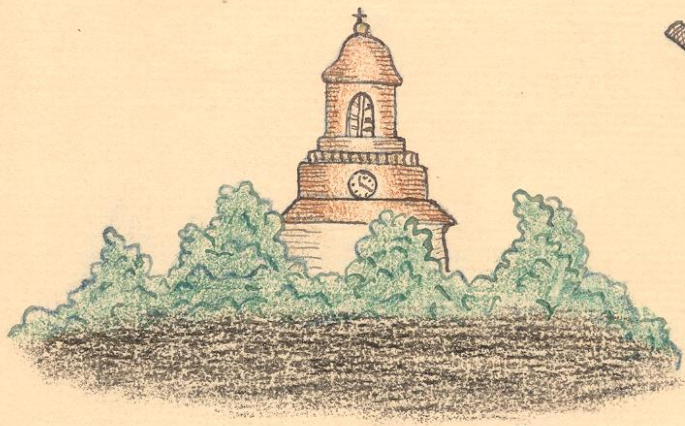
1918 blev han prästvigd i Västerås, 1920 komminister i Tyngsjö, Malungs pastorat, 1924 kyrkoherde i Grytnäs, 1936 kyrkoherde i Gagnef.

Han är en man, som älskar att stå rakryggad i alla livets skiften, och sin mening säger han gärna ut, men han äger samtidigt en lycklig förmåga att förstå sina medmänniskor. Han äger talets gåva i mycket hög grad. Hans förkunnelse är i bästa mening populär och rik på synpunkter, ofta originella, alltid intresseväckande. Den uppbars av en frisk och ungdomlig entusiasm och en levande idealitet.

Ragnar Velin skrev 1933-05-01:

Var ”aristokrat” i samvetet,
var ”demokrat” i hjärtat,
då är du en ”människa”.

Rubin

Var "aristokrat": Samvetet,
Var "demokrat": Hjärtat,
då är du en "människa".

— 19 $\frac{1}{5}$ 33. —

R. Velin

Wiman, John

Wiman, John Rikard, född den 2 maj 1896 i Follingbo på Gotland, död den 29 maj 1972 i Borlänge.

Metodistpastor. Han tjänstgjorde 1922 i Torsång, 1922-1924 i Åby, 1924-1928 på Mörkö, 1928-1930 och 1932-1933 i Surahammar, 1928-1930 och 1932-1933 i Hallstahammar, 1933-1938 i Avesta, 1938-1942 i Hudiksvall och Iggesund, 1942-1947 i Köping, 1947-1951 i Skutskär, 1953-1958 i Stora Tuna och Torsång, 1961 gick han i pension.

John Rikard Wiman skrev:

I ett ödmjukt tjänande har jag funnit livets lycka.

Livets viktigaste fråga är denna: Huru skall jag finna Gud? Och att finna Gud det är evigt liv.

Att, i livets till synes ringa och obetydliga se en gudomlig mening gör livet utsägbart rikt.

I ett ädligt hjärta
har jag funnit livets
lycka.

John Winman

J. Winman Metaldentparten

A.P.

Livets riktigaaste fröja är denna:
Huru skall jag finna Gud?
Och att finna Gud det är
evigt liv.

John Winman

Att, i det till synes ringa och
obetydliga se en godtycklig
mening, gör livet outräj-
ligt. Tukt.

John Winson

Zotterman, Gustav

Zotterman, Gustav, född den 4 februari 1877 i Knutby, Stockholms län, död den 13 juli 1961 i Avesta

Arbetare, fackföreningsordförande. 15 juni 1906 anställdes han vid byggnadsavdelningen i Avesta Järnverk, 1921-1930 var han ordförande för Metalls klubb 123 i Avesta. Han var en självständig och skicklig debattör, ledamot av stadsfullmäktige och drätselkammaren som representant för det kommunistiska partiet, bodde på Dalagatan 10, kv Hjorten 8, Avesta. Anges som avflyttad från Avesta järnverk den 15 april 1950.

Gustav Zotterman skrev:

Arbetarrörelsen facklig som politisk och nykterhetsrörelsen har höjt arbetarrörelsen ekonomiskt och intellektuellt. Men arbetarklassens sönderfallande i olika politiska grupper, som bekämpa varandra, kommer om det icke upphör att leda dithän att socialismen aldrig kommer att förverkligas. Ett borgerligt efter tidens krav reformerat samhällssystem blir rådande.

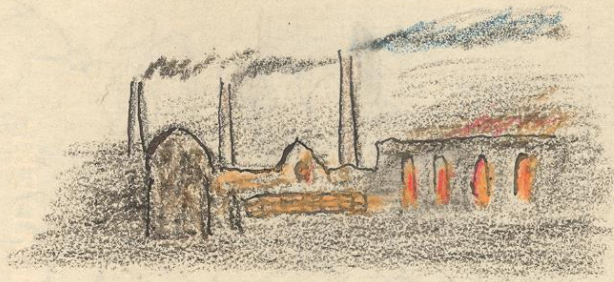
På det fackliga området är arbetarklassens uppdelande i yrkesgrupper med ty åtföljande olikheter i socialt hänseende ett stort hinder för arbetarklassens framgång på det fackliga området. Skall varje yrkesgrupp "slå vakt"

om sin arbetsplats, och varje fackföreningsstyrelse skall kämpa för att sina föreningsmedlemmar erhålla arbete i "första" hand, då bär fackföreningsrörelsen fröet till sin undergång inom sig själv

Nykterhetsrörelsens arbete bland arbetarmassorna, som i många fall understötts av fackföreningsrörelsen, har utträttat mera för moralens höjande än någon annan rörelse. Det kan inte nekas att mången tagit nykterhetsrörelsen som språngbräda för sin ekonomiska och sociala karriär. Däröfver vittna de många som framför sina titlar. Kunna skriva för detta templare, godtemplare m. m.

Avesta i aug 1935

G Zotterman

G. Zetterman

Arbetare och hundra jämnare
19.

Arbetarvarelse är ju till som
politiskt och uppträdelsri-
ghet har till Arbetarkla-
sen ekonomiskt, socialt, mo-
raliskt och intellektuellt
Arbetarklassens särde-
jagande i olika politiska
grupper, som bekämpa var-
andra. Kommer om det icke
upphör att leda dit, att so-
cialismen aldrig kommer att för-
verkligas. Ett bonyttigt efter li-
kens krav reformer på sam-
hällssystem blir nödvändigt.

På det fackliga området är
arbetarklassens uppdelande
i yrkesgrupper med ty. åt-
fågande blitheter i speci-
ellt hänseende en stor hinc
Oer för arbetarklassens fram-
gång på det fackliga området.
Skall varje yrkesgrupp
"slå rakt" om sin arbetsplats,
och varje fackföreningsskydd
staa kärnan för att sina för-
eningsmedlemmar erhålla ar-
bete i "första" hand. Då kan
fackföreningens värde för
sin undergång inom sin
sjö

Nyttighets värde bland
arbetarklasserna, som i många
fall understöts av fackfö-
reningens värde, har utövat
en stor förvånans värdig och
omvärdig värde. Det kan inte
någons å sin egen lagit nyttighets-
hetsvärde som språngbräda
för sin ekonomiska och so-
ciala kärna. Därmed nämna
de många som framgår
sina tillar kärna bestå
för detta område, godlyng
lång m.m. Köpenhamn 1935
L. G. G. G.

Öhlander, Nils

Öhlander, Nils Arvid, född den 7 oktober 1897 i Trollhättan, död den 21 juni 1951 i Månsbo, Grytnäs, ingenjör, industriman.

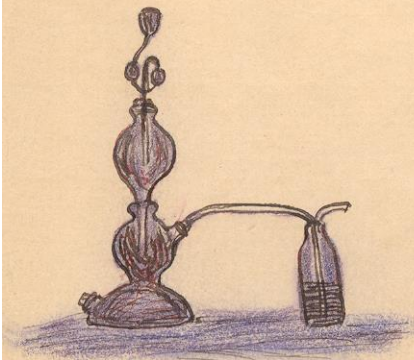
1916 blev han student i Vänersborg, 1922 examen på KTH, 1922-1923 assistent på KTH, 1923-1926 avdelningsingenjör vid Elektrolytiska AB i Trollhättan, 1926-1934 laboratorieföreståndare vid Alby nya kloratfabriks AB i Månsbo, blev 1934 driftsingenjör och platschef för den AB Svenska Aluminiumkompaniets nya fabrik i Månsbo.

Han var friluftsentusiast, styrelseledamot i skyttegillet, sekreterare i Folkare fältskyttekrets och i många år van skogskar och skjutinstruktör. Han hade ett stort intresse för fotokonsten. Under somrarna gjorde han regelbundna resor till Alperna. Han var också känd för sin berättartalang.

Nils Arvid Öhlander skrev:

Kemin är den yngsta av vetenskaperna. På hundra år har den redan blivit en av de viktigaste faktorerna i folkens liv. Endast de mest lättvunna resultaten av forskning och möda ha ännu nyttiggjorts. De verkligt revolutionerande, de som fordra mesta strävan att upptäcka, återstå ännu. Jag är viss om att kommande upptäckte i oanad grad kommer at förändra människornas hela livsföring. I synnerhet den medicinska och fysiologiska kemin komma troligen att bjuda underbara överraskningar.

1934-04-10

Kemin är den yngsta av
vetenskaperna. På hundra år har
den redan blivit en av de vik-
tigaste faktorerna i folkets liv.
Endast de mest lättvinnna resul-
taten av forskning, och möda ha
ännu nyttiggjorts. De verkligt
revolutionerande — de som förbra
mesta strövan att upptäcka — åter-
stå ännu. Jag är viss om att
kommande upptäckter i snarad grad kommer att
förändra människans hela livsföring. I synnerhet
den medicinska och psykologiska kemin kommer trotsigen
att bjuda underbara överraskningar.

Nöllander

A. D.

10/4 - 34.

N:o 624 - 1934 - 10/4 - 34 - Nöllander

